

การพัฒนาตนเองในสถานการณ์ระบาด กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรข้าวทับทิมชุมแพ บ้านโนนอุดม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น

บทคัดย่อ

การพัฒนาตนเองในสถานการณ์ระบาด กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรข้าวทับทิมชุมแพ บ้านโนนอุดม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกรข้าวทับทิมชุมแพ และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาตนเองของกลุ่มเกษตรกรข้าวทับทิมชุมแพในสถานการณ์ระบาด เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเจาะจงสมาชิกของกลุ่มจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การระดมสมอง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการอุปนัยและสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของกลุ่ม พบว่า สถานะสถานการณ์ระบาด ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มได้รับผลกระทบ ยอดสั่งเพื่อให้ตัวแทนจำหน่ายข้าวลดลง ด้วยเหตุผลการส่งออกถูกยกเลิกทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ มีข้าวเหลือค้างอยู่ที่กลุ่มทั้งข้าวเปลือกและข้าวที่ผ่านกระบวนการสีแล้ว ซึ่งทางกลุ่มเองไม่ได้มีโรงเก็บข้าวที่สามารถควบคุมอุณหภูมิได้ และเกิดภาวะมีมอด แมลงรวมทั้งเชื้อราเกิดขึ้น เนื่องจากการปลูกข้าวทับทิมของกลุ่มเป็นการปลูกแบบอินทรีย์ทั้งหมด และเมื่อสั่งสีข้าวเปลือกที่ค้างอยู่ในโรงสีให้ทำการสีทำให้เกิดปัญหาการปะปนกับข้าวชนิดอื่นทำให้คุณภาพข้าวเป็นข้าวผสม เพราะรอบระยะเวลาในการสีไม่ได้เป็นการสั่งตามกำหนดจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการสีที่ปะปนได้ เพราะโรงสีเองต่างได้รับผลกระทบจากสถานการณ์นี้เช่นเดียวกัน จากประเด็นสถานการณ์ระบาดเกษตรกรในกลุ่มที่เคยมีเงินเก็บเพื่อส่งลูกหลานเรียนในต่างจังหวัดเงินเหล่านั้นเริ่มลดลง บางรายต้องไปกู้หนี้ยืมสินเพื่อพุงค่าใช้จ่ายในครัวเรือน **แนวทางในการพัฒนาตนเอง** คือ **เปลี่ยนวิธีคิดนำสู่การปฏิบัติคือการพึ่งพาตนเองโดยกระบวนการสำรวจตัวเอง วิเคราะห์หาจุดที่ดี ลำดับความสำคัญ มองหาโอกาสที่เหมาะสม และลงมือปฏิบัติการ**

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคือ มีการปรับรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม โดยการจัดสรรงานและระยะเวลาในการผลิตที่ชัดเจน มีการพรีออเดอร์ก่อนสีข้าวและบรรจุถุง สร้างอาชีพใหม่ที่ตอบสนองต่อผู้บริโภคแนวใหม่ สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคด้วยการกำหนดระยะเวลาส่งสินค้าและใช้บริการบริษัทจัดส่ง ปรับกระบวนการผลิตโดยการสีข้าวโดยใช้โรงสีของกลุ่มเองซึ่งเป็นโรงสีขนาดเล็กที่ไม่ปะปนกับการสีข้าวชนิดอื่น การใช้ตระแกรงร่อนคัดเกรดข้าว ปรับรูปแบบการจำหน่ายตามคุณภาพของเกรดข้าว มีการแปรรูปข้าวหัก ข้าวตอกเกรดเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น แป้งข้าว และขนม มีการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวปลูกคุณภาพส่งจำหน่าย